

Чим нинішнє свято відрізняється від минулих?

Перший Всеукраїнський день бібліотек я згадую і буду згадувати все своє життя як один із найбільш знаменних, коли вперше на честь бібліотек у залі Національної філармонії лунав Державний гімн України. Були поздоровлення від високих урядових осіб держави. Уперше бібліотечний працівник був відзначений орденом княгині Ольги III ступеня, ряду бібліотекарів присвоєні звання «Заслужений працівник культури України». Але кожне свято має якісь особливості. Мені здається, що відмінністю цього року є те, що бібліотеки набули впевненості у своїй значущості. Зроблено певні кроки в питаннях інформатизації, а головне те, що бібліотеки знають, що їм потрібно робити у майбутньому і роблять все те, що від них залежить.

Що святкового і хорошого Ви б хотіли сказати бібліотекарям України?

Наша професія дуже давня, і вона існуватиме завжди, бо люди завжди будуть відчувати потребу у знаннях та інформації. І це вселяє надію і оптимізм. Бібліотекарі – не просто ентузіасти, хоча це слово стосується величезної кількості наших колег. Наша професія настільки цінна, що той, хто вже увійшов у цю сферу і відпрацював певний час, як правило, її не покидає.

Дуже добре, що наше свято співпадає з великим християнським святом Віри, Надії, Любові і матері їхньої Софії. І тому я завжди щиро бажаю вам, дорогі колеги, **Віри** у власні сили, **Надії** на те, що ваша праця буде достойно визнана, **Любові** наших користувачів і **Мудрості** у здійсненні великих планів. Хай любов'ю, достатком і затишком завжди зігрівають вас родина і рідна домівка!

Інтерв'ю вів **Л. Бейліс**

КОНФЕРЕНЦІЇ. СЕМІНАРИ. ЧИТАННЯ

БІБЛІОТЕЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В МІСТІ МИРУ

Т. Ярошенко

ЗАВДЯКИ підтримці Інституту відкритого суспільства (Будапешт) та Міжнародного фонду «Відродження» я мала змогу взяти участь у найважливішій щорічній події бібліотечного світу – 66-й Конференції Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та інституцій (ІФЛА), що проходила в Єрусалимі (Ізраїль) в серпні 2000 р.

ІФЛА – провідна міжнародна організація, що представляє інтереси бібліотек та інформаційних центрів всього світу. Заснована в Единбурзі в 1927 році, вона святкуватиме свою 75-ту річницю в 2002 р. ІФЛА налічує зараз 1622 члени із 143 країн світу.

Тема Конференції-2000 – «Інформація для співробітництва: Створення глобальної бібліотеки майбутнього» – дуже влучно репрезентує процеси, що відбуваються зараз в інформаційно-бібліотечному світі. Це та мета, якої ми прагнемо: співробітництво заради інформації для користувачів всього світу, співробітництво міжнародне, багатомовне, багатокультурне. Тож досить символічно, що конференція 2000 року – року останнього тисячоліття та початку нового – проходила в святому для всіх місці – Єрусалимі, місті відомого під назвою «Місто Миру» і яке налічує 4-тисячну історію, має святині 3 релігій – християнства, іудаїзму та ісламу.

В Конференції ІФЛА-2000 взяли участь 1400 учасників з різних країн світу. Я мала честь представляти Україну разом з пані Олесею Архипською (Міжнародний фонд «Відродження») та пані Оленою Гарашенко (директор Кіровоградської ОУНБ).

Конференція налічувала понад сотню заходів (секцій, семінарів, круглих столів, презентацій тощо). Найбільш корисними, на мій погляд, були окремі теми секцій чи семінарів та окремі доповіді, присвячені створенню та обміну електронними ресурсами, метаданим, менеджменту інформації, організації гібридних бібліотек тощо.

Цікаво, зокрема, було ознайомитися з оглядом діяльності Секції з класифікації та індексування ІФЛА,

який представила Ія С. Макілвейн (Університетський коледж, Лондон). Це надзвичайно корисний для українських бібліотек досвід, зокрема в галузі предметизації. Було розглянуто інформації: робочої групи з основних засад мови предметних рубрик (інформаційно-пошукової мови); про модифікацію USMARC Format for Classification Data; завершення роботи з підготовки формату UNIMARC для класифікаційних даних; про створення робочої групи з розробки проекту багатомовного тезаурусу (на заміну діючого стандарту, якому вже 25 років); про діяльність робочої групи з предметного доступу на веб-сторінках та в електронних бібліотеках тощо. На Конференції ІФЛА-2000 від секції було представлено 3 доповіді: «Продовження консолідуючої версії тезаурусу з альтернативної медицини» (Моше Іцхакі), «Нова класифікація для релігії» (Ванда Брутон, Велика Британія) та «Багатомовний предметний доступ з різною графікою» (Є. Адлер, Ізраїль). Також відбувся семінар «На перехресті культур, релігій в класифікації та індексуванні» з доповідями «Християнські договори: класифікація та тезаурус», «Дослідження на перехресті термінології та класифікації: перехресний пошук релігійних юридичних даних в Бібліотеці Конгресу США», «Проект MASC: багатомовний доступ до предметних рубрик (LCSH, RAMEAU, SWD)». Для українських бібліотекарів – фахівців у галузі класифікації та предметизації – буде корисним ознайомитися з газетою, що випускає Секція, а, вірніше, навіть приєднатися до форуму дискусій, що відбуваються в газеті, з тим, щоб поділитися своїм досвідом та отримати пораду колег.

Безумовно пішло на користь відвідання виставки Конференції, – це був унікальний шанс познайомитися з представниками відомих кампаній в галузі бібліотечної автоматизації, програмного забезпечення, книговидання та книгорозповсюдження, зустрітися зі старими партнерами та налагодити стосунки з новими. Під час Виставки можна було не лише відразу познайомитися з новими продуктами та отримати детальну консультацію з

користування, але й власноруч спробувати їх в дії [наприклад, нові продукти кампанії ExLibris – SFX (Context-Sensitive Reference Linking) та MetaLib (Information Portal for library collection)]. Ця кампанія вже відома українським бібліотекарям своїм найважливішим продуктом – бібліотечним інтегрованим програмним забезпеченням ALEPH, з яким працюють, зокрема, наша бібліотека, бібліотека НТУУ “КПІ” та Публічна бібліотека імені Лесі Українки м. Києва.

Серед інших стендів Виставки корисними були презентації 3М (системи захисту фондів, нова система 3M Digital Identification System), Academic Press (вже знайома українським бібліотекарям – користувачам електронних журналів через систему IDEAL: 250 журналів, 170 тис. статей, що була доступна в Україні протягом 2-х місяців 2000 року), ADLIB Information System (виробник програмного забезпечення для бібліотек, музеїв та архівів). Корисним є досвід у створенні зображень при каталогуванні, всі інші модулі також присутні – каталогування, серіали, комплектування, видача. Bell&Howell (цю фірму пам’ятають як UMI – провідна фірма в галузі он-лайнової інформації та реферативного обслуговування з різних галузей – від медицини до гуманітарних наук, відомий продукт компанії – ProQuest – використовується в деяких бібліотеках України), книготорговельна організація Blackwell’s Book (Велика Британія) презентували нові продукти, що допомагають бібліотекам в управлінні комплектуванням – NetLibrary, Collection Manager; Cambridge Scientific Abstracts (Internet-доступ до 6 000 повнотекстових журналів, лінки на бібліотечні OPACs та сервіси доставки документів), інформаційні служби та видавництва EBSCO, Elsevier Science, MCB UP, OCLC, K.G.Saur Verlag, Springer Verlag, SWETS Blackwell та ін. Корисним також було ознайомлення з діяльністю провідних бібліотек світу та бібліотечних асоціацій на стендах Національної бібліотеки Іспанії, Британської бібліотеки, Американської бібліотечної асоціації та ін., а також – з інформацією про наступні Конференції ІФЛА на стендах IFLA, IFLA-2001 Boston, IFLA-2002 Glasgow.

Не можу не відмітити важливість безпосереднього спілкування з колегами різних країн, що відбувалося під час семінарів, роботи Виставки тощо. Особливо цікавим для мене був досвід наших колег з Великої Британії та США в галузі управління бібліотечними асоціаціями (під час семінару Management of Library Associations), з колегами з країн колишнього Радянського Союзу та Східної Європи (постійно протягом Конференції та особливо під час презентацій країн на стенді Інституту відкритого суспільства, де ми також представляли Україну).

Цікавим було ознайомлення (на вибір) з досвідом ізраїльських бібліотек, для мене – університетських бібліотек у створенні корпоративного ALEPH-каталогу та спільному використанні ресурсів – та й взагалі з досвідом співробітництва між університетськими бібліотеками в Ізраїлі. Ця робота лише починається в нашій країні, сподіваємося на її успіх, і тому досвід наших колег для нас є важливим. Мені пощастило відвідати дві бібліотеки університету в Тель-Авіві – Соціальних наук та Правничу. Кожна з них має свого менеджера, окремі комплектування, бюджет (яким, до речі, управляє декан

факультету, а не директор бібліотеки) тощо, але використання ресурсів тут – спільне. Разом з тим, навіть ці дві бібліотеки використовують різні класифікаційні системи – УДК (Правничу) та Дьюї (Соціальних наук). Цікавим для мене був факт, що університетські бібліотеки Ізраїлю використовують стару (3.1.) версію ПЗ ALEPH, тоді як три бібліотеки в Україні, що використовують таке саме програмне забезпечення мають вже не першу версію ALEPH 500. Досить несподіваним було також, що ці дві бібліотеки Тель-Авівського університету використовують у предметизації LCSH, не створюючи свій словник предметних рубрик і навіть не перекладаючи їх, тобто використовують англomовний варіант. Звичайно, можна лише позаздрити дизайну цих бібліотек, комфортним умовам для працівників та для користувачів, кількості та реальній доступності баз даних, електронних журналів тощо. Також цікавим був досвід управління ІТ – за них відповідає спеціальний бібліотечний сектор в загальноуніверситетському комп’ютерному центрі, а бібліотекарі – лише висококваліфіковані користувачі цих технологій, і на деякі наші питання не відповідали.

Повертаючись до Конференції, вважаю корисними для бібліотек України впровадження ідей та проектів, над якими працюють наші колеги з різних країн, це, зокрема, управління електронними ресурсами, збереження цифрових ресурсів, впровадження WWW до reference services, розвиток та використання комунікаційних технологій тощо, створення метаданих, управління розвитком веб-сайту, можливості у каталогуванні, застосування статистики тощо.

На Конференції розглядалися пропозиції до нового Статуту ІФЛА. Серед відмінностей – процедура голосування за президента та членів Ради (шляхом поштового чи електронного голосування, а не під час Конференції, щоб мали змогу взяти участь всі члени ІФЛА), об’єднання повноважень виконавчого та професійного бюро, термін дії президента (2 роки + 2, а не 4+2, як було раніше), внесені нові статті щодо «основних цінностей», деякі зміни в правилах прийому та вибуття тощо.

На заключному засіданні Конференції також було повідомлено про можливі зміни в реєстраційному внеску з метою зробити його диференційованим (що дуже важливо для бібліотек України, зокрема, фінансові можливості яких, на жаль, обмежені для більш широкого представництва в ІФЛА). Також було зроблено заяву про наміри ІФЛА щодо залучення молодих бібліотекарів до членства в ІФЛА та участі в професійних програмах шляхом надання спеціальних грантів. Було повідомлено про нові документи ІФЛА, які будуть опубліковані найближчим часом, – Інструкція для публічних бібліотек, Інструкція для бібліотек, які працюють з людьми похилого віку та людьми з обмеженими фізичними можливостями, Інструкція для дитячих бібліотек, Інструкція з інформаційних досліджень та ін.; повідомлено про інші ініціативи ІФЛА щодо підтримки національних бібліотек тощо.

Інформація про Конференцію, програму, окремі виступи доступна також на сайті:

<http://www.ifla.org/IV/ifla66/66cp.htm>

